

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

1. august 2022*

Eelotsusetaotlus – Ühine varjupaigapoliitika – Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumid ja mehhanismid – Määrus (EL) nr 604/2013 (Dublin III) – Alaealise poolt tema sünniliikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus – Alaealise vanemad, kes on varem saanud pagulasseisundi teises liikmesriigis – Artikli 3 lõige 2 – Artikkel 9 – Artikli 20 lõige 3 – Direktiiv 2013/32/EL – Artikli 33 lõike 2 punkt a – Rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavus ja vastutus taotluse läbivaatamise eest

Kohtuasjas C-720/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgericht Cottbusi (Cottbusi halduskohus, Saksamaa) 14. detsembri 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. detsembril 2020, menetluses

RO, kes on seaduslikult esindatud,

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident L. Bay Larsen, kodade presidendid A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, S. Rodin, I. Ziemele ja J. Passer (ettekandja), kohtunikud M. Ilešič, M. Safjan, D. Gratsias, M. L. Arastey Sahún, M. Gavalec, Z. Csehi ja O. Spineanu-Matei,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: osakonnajuhataja D. Dittert,

arvestades kirjalikku menetlust ja 14. detsembri 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- RO, kes on seaduslikult esindatud, esindaja: *Rechtsanwalt* V. Gerloff,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja R. Kanitz,
- Belgia valitsus, esindajad: M. Jacobs ja M. Van Regemorter,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
 - Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman, A. Hanje, J. Langer ja M. A. M. de Ree,
 - Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga, L. Grønfeldt ja C. Ladenburger,
- olles 24. märtsi 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
- on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31; edaspidi „Dublini III määrus“), eelkõige selle määruse artikli 20 lõiget 3, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT 2013, L 180, lk 60; edaspidi „menetlusdirektiiv“), eelkõige selle direktiivi artikli 33 lõike 2 punkti a.
- 2 Taotlus on esitatud seaduslikult esindatud alaealise RO ja Bundesrepublik Deutschlandi (Saksamaa Liitvabariik) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et vastuvõetamatuse tõttu lükati tagasi rahvusvahelise kaitse taotlus, mille esitas seesama alaealine, kes on sündinud selles liikmesriigis ja kelle vanemad ning viis õde-venda said rahvusvahelise kaitse teises liikmesriigis enne tema sündimist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 343/2003

- 3 Nõukogu 18. veebruari 2003. aasta määruse (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest (ELT 2003, L 50, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 109), artikli 16 lõike 1 punktis c oli sätestatud:

„Käesoleva määruse kohaselt varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik on kohustatud [...] võtma artiklis 20 sätestatud tingimustel tagasi taotleja, kelle taotlus on läbivaatamisel ja kes viibib loata mõnes muus liikmesriigis“.
- 4 Määrus nr 343/2003 tunnistati kehtetuks ja asendati Dublini III määrusega.

Dublini III määrus

5 Dublini III määruse põhjendustes 4, 5 ja 14 on märgitud:

„(4) Tampere kohtumise järel dustes tõdetakse [...], et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühiajaliselt hõlmama selget ja toimivat menetlust varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramiseks.

(5) Selline menetlus peaks põhinema liikmesriikide ja asjaomaste isikute seisukohast erapooletutel ja õiglastel alustel. Eelkõige peaks see võimaldama kiiresti määrata vastutav liikmesriik, et tagada tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse andmise menetlusele ja mitte seada ohtu rahvusvahelise kaitse taotluste kiire menetlemise eesmärki.

[...]

(14) Vastavalt [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartale peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel pidama esmatähtsaks austust pereelu vastu.“

6 Dublini III määruses sätestatakse määruse artikli 1 sõnastuse kohaselt „kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest“.

7 Määruse artiklis 2 „Mõisted“ on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

c) „taotleja“ – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;

[...]

f) „rahvusvahelise kaitse saaja“ – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kellele on antud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta] direktiivi 2011/95/EL[, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9),] artikli 2 punktis a määratletud rahvusvaheline kaitse;

g) „pereliikmed“ – kui perekond oli olemas juba päritoluriigis, siis liikmesriikide territooriumil viibivad järgmised taotleja pereliikmed:

[...]

kui taotleja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on taotleja eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või siseriikliku tava alusel, kus asjaomane täiskasvanu viibib;

[...]“.

- 8 Määruse II peatükk „Üldpõhimõtted ja tagatised“ sisaldab muu hulgas artiklit 3 „Juurdepääs rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetlusele“, mille lõikes 1 ja lõike 2 esimeses lõigus on sätestatud:

„1. Liikmesriigid vaatavad läbi selliste kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse taotlused, kes taotleavad rahvusvahelist kaitset mõne liikmesriigi territooriumil [...]. Taotluse vaatab läbi üks liikmesriik, kelleks on III peatükis sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik.

2. Kui käesolevas määruses loetletud kriteeriumide põhjal ei saa vastutavat liikmesriiki määrata, vastutab taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kellele rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

[...]“.

- 9 Dublini III määruse III peatükk „Vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumid“ sisaldab muu hulgas määruse artikleid 7, 9 ja 10.

- 10 Määruse artikli 7 „Kriteeriumide tähtsusjärjestus“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Vastutava liikmesriigi määramise kriteeriume kohaldatakse käesolevas peatükis esitatud järjestuses.“

- 11 Dublini III määruse artiklis 9 „Rahvusvahelise kaitse saanud pereliikmed“ on sätestatud:

„Kui taotlejal on pereliige, kellel on lubatud elada rahvusvahelise kaitse saajana mõnes liikmesriigis, sõltumata sellest, kas perekond oli päritoluriigis juba olemas, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.“

- 12 Määruse artiklis 10 „Rahvusvahelist kaitset taotlevad pereliikmed“ on sätestatud:

„Kui taotlejal on mõnes liikmesriigis pereliige, kelle rahvusvahelise kaitse taotluse suhtes ei ole selles liikmesriigis veel esimest sisulist otsust tehtud, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.“

- 13 Määruse IV peatükk „Ülalpeetavad isikud ja kaalutlusõigust käsitlevad sätted“ sisaldab muu hulgas artiklit 17 „Kaalutlusõigust käsitlevad sätted“, mille lõikes 2 on ette nähtud:

„Liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati ja kes teostab vastutava liikmesriigi määramise menetlust, või vastutav liikmesriik, võib igal ajal, enne kui tehakse esimene sisuline otsus, mõnelt muult liikmesriigilt paluda taotleja vastuvõtmist, et viia kokku perekonda kuuluvaid isikuid humaansetel põhjustel, lähtudes eeskätt perekondlikest või kultuurilistest kaalutlustest, isegi kui selline liikmesriik ei ole artiklites 8–11 ja 16 sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik. See eeldab asjaomaste isikute kirjalikku nõusolekut.

[...]“.

- 14 Määruse VI peatüki „Vastuvõtmise ja tagasivõtmise menetlus“ I jaos „Menetluse alustamine“ on artikkel 20, millel on jaoga sama pealkiri ning milles on sätestatud:

„1. Vastutava liikmesriigi määramine algab niipea, kui rahvusvahelise kaitse taotlus on esimest korda esitatud mõnele liikmesriigile.

2. Rahvusvahelise kaitse taotlus loetakse esitatuks, kui taotleja esitatud vorm või asutuste koostatud aruanne on laekunud asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele. Kui taotlus ei ole tehtud kirjalikult, peaks tahteavalduse ja protokolliga koostamise vaheline aeg olema võimalikult lühike.

3. Käesoleva määruse kohaldamisel ei või taotlejaga kaasas oleva ja pereliikme määratlusele vastava alaealise olukorda käsitleda taotleja omast eraldi ning seda käsitleb liikmesriik, kes vastutab kõnealuse alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, isegi kui alaealine ise ei ole taotleja, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Samamoodi koheldakse lapsi, kes on sündinud pärast taotleja saabumist liikmesriikide territooriumile, ilma et oleks vaja algtada uut menetlust nende vastuvõtmiseks.

[...]“.

- 15 Selle VI peatüki II jagu „Vastuvõtmispalve menetlemine“ sisaldab muu hulgas artiklit 21 „Vastuvõtmispalve esitamine“, mille lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud:

„Kui liikmesriik, kellele on esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, leiab, et taotluse läbivaatamise eest vastutab mõni muu liikmesriik, võib ta võimalikult kiiresti ja igal juhul kolme kuu jooksul pärast taotluse esitamist artikli 20 lõikes 2 määratletud tähenduses paluda sellisel muul liikmesriigil taotleja vastu võtta.“

Menetlusdirektiiv

- 16 Menetlusdirektiivi põhjenduses 43 on märgitud:

„Liikmesriigid peaksid vaatama läbi kõikide taotluste sisu, st hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt [direktiivile 2011/95], kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti, eelkõige juhul, kui on põhjust oletada, et teine riik vaatab taotluse läbi või annab piisava kaitse. Eriti ei tohiks liikmesriike kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui esimene varjupaigariik on taotlejale andnud pagulasseisundi või muul moel piisava kaitse ja taotleja lubatakse sellesse riiki tagasi.“

- 17 Direktiivi artiklis 33 „Vastuvõetamatud taotlused“ on ette nähtud:

„1. Lisaks juhtudele, kus taotlust ei vaadata läbi vastavalt [Dublini III määrusele], ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt [direktiivile 2011/95], kui taotlust peetakse vastavalt käesolevale artiklile vastuvõetamatuks.

2. Liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks ainult juhul, kui:

a) mõni teine liikmesriik on andnud rahvusvahelise kaitse;

[...]“.

Saksa õigus

- 18 26. juuni 1992. aasta varjupaigaseaduse (Asylgesetz, *BGBL.* 1992 I, lk 1126) 2. septembril 2008 avaldatud redaktsiooni (*BGBL.* 2008 I, lk 1798) § 29 „Vastuvõetamatud taotlused“ lõike 1 punkti 1 alapunktis a on sätestatud:

„(1) Varjupaigataotlus on vastuvõetamatu, kui:

1) mõni teine riik on

a) [Dublini III määruse] alusel [...]

varjupaigamenetluse eest vastutav,

[...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 19 Põhikohtuasja kaebaja vanemad ning viis õde-venda, kes on Venemaa Föderatsiooni kodanikud, said 19. märtsil 2012 Poolas pagulasseisundi.
- 20 Detsembris 2012 lahkusid nad selle liikmesriigi territooriumilt, et asuda elama Saksamaale, kus nad esitasid rahvusvahelise kaitse taotlused.
- 21 Saksamaa Liitvabariik palus 25. aprillil 2013 Poola Vabariigil need isikud määruse nr 343/2003 artikli 16 lõike 1 punkti c alusel tagasi võtta.
- 22 Poola Vabariik keeldus 3. mail 2013 seda palvet rahuldamast põhjendusel, et nimetatud isikutele on tema territooriumil juba antud rahvusvaheline kaitse.
- 23 Saksamaa Liitvabariik lükkas kõnealuste isikute rahvusvahelise kaitse taotlused 2. oktoobri 2013. aasta otsusega vastuvõetamatuse tõttu tagasi, sest nad olid juba saanud pagulasseisundi Poolas, ning andis neile väljasaatmise ähvardusel korralduse Saksamaa territooriumilt lahkuda.
- 24 See otsus tühistati 7. novembril 2014 üksnes osas, mis puudutas väljasaatmise ähvardusel Saksamaa territooriumilt lahkumise ettekirjutust.
- 25 Põhikohtuasja kaebaja, kes sündis 21. detsembril 2015 Saksamaal ja kes on nagu tema vanemad ja viis õde-venda Vene Föderatsiooni kodanik, esitas 7. märtsil 2018 Saksamaa ametiasutustele rahvusvahelise kaitse taotluse.
- 26 Kahe otsusega, mille tegi Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (föderaalne rände- ja pagulasamet, Saksamaa) vastavalt 14. veebruaril 2019 ja 19. märtsil 2019, tehti põhikohtuasja kaebaja vanematele ja õdedele-vendadele uus ettekirjutus väljasaatmise ähvardusel Saksamaa territooriumilt lahkumiseks, sest neile on Poolas tagatud rahvusvaheline kaitse. Nende otsuste peale esitatud kaebuse menetlemine on veel pooleli.
- 27 Föderaalne rände- ja pagulasamet lükkas 20. märtsi 2019. aasta otsusega põhikohtuasja kaebaja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse tagasi vastuvõetamatuse tõttu, tuginedes varjupaigaseaduse § 29 lõike 1 punkti 1 alapunktile a koostoimes Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 teise lausega.

- 28 Selle tagasilükkamisotsuse peale esitas põhikohtuasja kaebaja eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse. Kõnealuse kohtu sõnul ei ole põhikohtuasja kaebaja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse kohta alustatud Dublini III määruse kohast vastutava liikmesriigi määramise menetlust. Seetõttu on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas Saksamaa Liitvabariik on Dublini III määruse kohaselt liikmesriik, kes on põhikohtuasja kaebaja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav, ning kas jaatava vastuse korral on sellel liikmesriigil siiski õigus lükata see taotlus vastuvõetamatuse tõttu tagasi.
- 29 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Cottbus (Cottbusi halduskohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas seoses liidu õiguse sooviga vältida teisest rännet, samuti Dublini III määruses väljendatud perekonna ühtsuse üldpõhimõttega tuleb nimetatud määruse artikli 20 lõiget 3 kohaldada analoogia alusel sellises olukorras, milles alaealine laps ja tema vanemad esitavad samas liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotlused, vanemad on saanud aga juba rahvusvahelise kaitse teises liikmesriigis, samas kui laps alles sündis selles liikmesriigis, milles esitas rahvusvahelise kaitse taotluse?
 2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas sellisel juhul tuleb alaealise lapse rahvusvahelise kaitse taotlus jätta Dublini III määruse kohaselt läbi vaatamata ja teha üleandmisotsus vastavalt määruse artiklile 26, nt seoses sellega, et alaealise lapse rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise pädevus on sellel liikmesriigil, milles on rahvusvahelise kaitse saanud tema vanemad?
 3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas Dublini III määruse artikli 20 lõige 3 on ka selles osas analoogia alusel kohaldatav, kuivõrd selle teise lause kohaselt ei ole vaja algselt eraldi menetlust hiljem sündinud lapse vastuvõtmiseks, kuigi sellisel juhul tekib oht, et vastuvõttev liikmesriik ei tea alaealise lapse võimalikust vastuvõtmise vajadusest või keeldub oma halduspraktika kohaselt määruse artikli 20 lõike 3 analoogia alusel kohaldamisest, ja seega on oht, et alaealisest lapsest saab „refugee in orbit“ (ringlev pagulane)?
 4. Kui vastused teisele ja kolmandale küsimusele on eitavad, siis kas sellisel juhul võib alaealise lapse ühes liikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotlust pidada vastuvõetamatuks vastavalt menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 2 punktile a seda analoogia alusel kohaldades ka siis, kui mõni teine liikmesriik on andnud rahvusvahelise kaitse küll mitte lapsele endale, aga tema vanematele?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 30 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määruse eesmärki – ära hoida teisest rännet ning tagada põhiõigus rahvusvahelise kaitse taotlejate perekonnaelu austamisele ja eelkõige perekonna ühtsus – arvesse võttes tuleb selle määruse artikli 20 lõiget 3 tõlgendada nii, et see on analoogia alusel kohaldatav olukorrale, kus alaealine ja tema vanemad esitavad rahvusvahelise kaitse taotlused liikmesriigis, kus see alaealine on sündinud, samas kui tema vanemad on juba saanud rahvusvahelise kaitse mõnes teises liikmesriigis.

- 31 Seoses sellega olgu meenutatud, et Dublini III määruse artikkel 20 „Menetluse alustamine“, mis kuulub VI peatükki „Vastuvõtmise ja tagasivõtmise menetlus“, näeb lõike 3 esimeses lauses ette, et selle määruse kohaldamisel ei või taotlejaga kaasas oleva ja pereliikme määratlusele vastava alaealise olukorda käsitleda taotleja omast eraldi ning seda käsitleb liikmesriik, kes vastutab kõnealuse alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, isegi kui alaealine ise ei ole taotleja, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Artikli 20 lõike 3 teises lauses on täpsustatud, et samamoodi koheldakse lapsi, kes on sündinud pärast taotleja saabumist liikmesriikide territooriumile, ilma et oleks vaja algtada uut menetlust nende vastuvõtmiseks.
- 32 Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 selgest sõnastusest tuleneb, et see eeldab, et alaealise pereliikmetel peab veel olema „taotleja“ staatus määruse artikli 2 punkti c tähenduses ning et järelikult ei reguleeri see niisuguse alaealise olukorda, kes sündis pärast seda, kui need pereliikmed on saanud rahvusvahelise kaitse muus liikmesriigis kui liikmesriik, kus laps on sündinud ja elab koos oma perekonnaga.
- 33 Vastupidi Saksamaa valitsuse väidetele ei ole seejuures oluline, kas nimetatud pereliikmed esitasid viimati nimetatud liikmesriigis uue rahvusvahelise kaitse taotluse ja kas see liikmesriik lükkas niisugused taotlused vastuvõetamatuse tõttu tagasi enne või pärast alaealise sündi. Väärrib nimelt meenutamist, et liikmesriik ei saa teiselt liikmesriigilt õiguspäraselt nõuda, et ta võtaks selle määrusega kindlaks määratud menetluste raames vastu või tagasi kolmanda riigi kodaniku, kes on esitanud esimesena nimetatud liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse pärast seda, kui talle on teises liikmesriigis antud rahvusvaheline kaitse (vt selle kohta 19. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Ibrahim jt, C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 78).
- 34 Mis puudutab küsimust, kas Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 võib siiski olla analoogia alusel kohaldatav sellisele olukorrale, nagu on kõne all põhikohtuasjas, siis tuleb rõhutada, et nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 28 sisuliselt märkis, ei ole sellise alaealise olukord, kelle pereliikmed on rahvusvahelise kaitse taotlejad, ja sellise alaealise olukord, kelle pereliikmed on rahvusvahelise kaitse juba saanud, Dublini III määrusega kehtestatud süsteemi kontekstis võrreldavad, sest kõnealuse määruse artikli 2 punktis c määratletud mõiste „taotleja“ ja punktis f määratletud mõiste „rahvusvahelise kaitse saaja“ hõlmavad erinevaid õiguslikke staatusi, mida reguleerivad selle määruse erinevad sätted.
- 35 Nagu kohtujurist oma ettepaneku samas punktis märkis, on liidu seadusandja seega eelkõige eristanud sellise alaealise olukorda, kelle pereliikmed on liikmesriigis juba rahvusvahelise kaitse saajad, mis on ette nähtud Dublini III määruse artiklis 9, ja sellise alaealise olukorda, kelle pereliikmed on rahvusvahelise kaitse taotlejad, mis on ette nähtud selle määruse artiklis 10 ja artikli 20 lõikes 3.
- 36 Esimeses neist olukordadest, mis vastab põhikohtuasjas kõne all olevale olukorrale, takistaks asjaomase alaealise suhtes Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 analoogia alusel kohaldamine määruses ette nähtud mehhanismide kohaldamist nii asjaomase alaealise suhtes kui ka selle alaealise pereliikmetele rahvusvahelise kaitse andnud liikmesriigi suhtes.
- 37 Eeskätt tooks niisuguse alaealise suhtes Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 teise lause analoogia alusel kohaldamine kaasa selle, et tema suhtes võidakse teha üleandmisotsus, ilma et algtataks menetlust selle alaealise vastuvõtmiseks. Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 teises lauses ette nähtud erand jätta vastuvõtmismenetlus algtamata alaealise suhtes, kes on sündinud pärast

taotleja saabumist liikmesriikide territooriumile, eeldab aga, et alaealine kaasatakse tema pereliikmete suhtes algatatud menetlusse, ning järelikult seda, et menetlus on pooleli, millega aga ei ole tegemist juhul, kui pereliikmed on juba saanud rahvusvahelise kaitse teises liikmesriigis.

- 38 Peale selle tooks see, kui Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 teist lauset analoogia alusel kohaldades võimaldatakse alaealise sünniliikmesriigil teha üleandmisotsus väljaspool igasugust vastuvõtmismenetlust, kaasa eelkõige tagajärje, et määruse artikli 21 lõike 1 esimeses lõigus selleks ette nähtud tähtjast minnakse mööda ning et liikmesriigil, kes on enne selle alaealise sündimist andnud pereliikmetele rahvusvahelise kaitse, tuleb tegeleda sellise üleandmisotsusega, kuigi teda ei ole sellest teavitatud ning tal pole olnud võimalust tunnistada oma vastutust nimetatud alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.
- 39 Lisaks tuleb tõdeda, et liidu seadusandja on näinud ette erinormid juhaks, kui alaealise pereliikmete suhtes algatatud menetlus on lõpetatud ja kui need pereliikmed ei ole seetõttu enam taotlejad Dublini III määruse artikli 2 punkti c tähenduses, vaid neil on lubatud elada liikmesriigis rahvusvahelise kaitse saajatena. Seda olukorda reguleerib eelkõige sama määruse artikkel 9.
- 40 Dublini III määruse artiklis 9 on nimelt sätestatud, et kui taotlejal on pereliige, kellel on lubatud elada rahvusvahelise kaitse saajana mõnes liikmesriigis, sõltumata sellest, kas perekond oli päritoluriigis juba olemas, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.
- 41 On tõsi, nagu mõned huvitatud isikud kohtuistungil märkisid, et asjaolu, et Dublini III määruse artiklis 9 sätestatud vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumi kohaldamine sõltub sõnaselgest tingimusest, et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult, välistab kõnealuse kriteeriumi kohaldamise juhul, kui sellist soovi ei ole väljendatud. Niisugune olukord võib tekkida eelkõige siis, kui asjaomase alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus on esitatud pärast seda, kui tema perekond on reeglitevastaselt liikunud esimesest liikmesriigist edasi liikmesriiki, kus see taotlus esitati. Nimetatud asjaolu ei muuda aga kuidagi seda, et liidu seadusandja nägi artikliga 9 ette sätte, mis hõlmab just niisugust olukorda, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus taotleja pereliikmed ei ole ise enam taotlejad, vaid liikmesriik on neile juba rahvusvahelise kaitse andnud.
- 42 Arvestades veel määruse artikli 9 selget sõnastust, ei saa teha erandit selles artiklis sätestatud nõudest, et asjaomaste isikute soov peab olema väljendatud kirjalikult. Selle artikli teistsugust tõlgendust ei saa järelikult põhjendada teisese rände ärahoidmisega, mis on üks Dublini III määruse eesmärkidest, nagu Euroopa Kohus on märkinud (2. aprilli 2019. aasta kohtuotsus H. ja R., C-582/17 ja C-583/17, EU:C:2019:280, punkt 77).
- 43 Sama kehtib ka Dublini III määruse artikli 17 lõikes 2 ette nähtud menetluse kohta, mille kohaselt võib liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati, igal ajal enne esimese sisulise otsuse tegemist paluda mõnelt muult liikmesriigilt rahvusvahelise kaitse taotleja vastuvõtmist, et viia kokku perekonda kuuluvaid isikuid humaansetel põhjustel, eeldusel et asjaomased isikud väljendavad oma nõusolekut kirjalikult.
- 44 Olukorras, kus asjaomased isikud ei ole väljendanud kirjalikult soovi, et alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik oleks see liikmesriik, kus alaealise pereliikmetele on antud rahvusvahelise kaitse saajatena elamisluba, toimub vastutava liikmesriigi määramine Dublini III määruse artikli 3 lõike 2 alusel. Vastavalt sellele subsidiaarselt

kohaldatavale sättele vastutab juhul, kui Dublini III määruses loetletud kriteeriumide põhjal ei saa vastutavat liikmesriiki määrata, taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kellele rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

- 45 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et Dublini III määruse artikli 20 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole analoogia alusel kohaldatav olukorrale, kus alaealine ja tema vanemad esitavad rahvusvahelise kaitse taotlused liikmesriigis, kus see alaealine on sündinud, samas kui tema vanemad on juba saanud rahvusvahelise kaitse mõnes teises liikmesriigis.

Teine ja kolmas küsimus

- 46 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teist ja kolmandat küsimust vaja käsitleda.

Neljasküsimus

- 47 Neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et analoogia alusel kohaldades võimaldab see lükata alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetamatuse tõttu tagasi, kui teises liikmesriigis on rahvusvahelise kaitse saanud mitte see alaealine ise, vaid tema vanemad.
- 48 Olgu märgitud, et menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 1 kohaselt ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt direktiivile 2011/95, kui taotlust peetakse vastavalt sellele artiklile vastuvõetamatuks. Nimetatud artikli lõikes 2 on ammendavalt loetletud olukorrad, kus liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks (19. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Ibrahim jt, C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 76, ning 22. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (perekonna ühtsus – juba antud kaitse), C-483/20, EU:C:2022:103, punkt 23).
- 49 Loetelu ammendavus põhineb nii selle viimati nimetatud sätte sõnastusel, eelkõige sõnal „ainult“, mis eelneb vastuvõetamatuse aluste loetelule, kui ka sätte eesmärgil, mis on – nagu Euroopa Kohus on juba sedastanud – rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kohustuste leevendamine, määratledes juhud, mil niisugust taotlust peetakse vastuvõetamatuks (19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá), C-564/18, EU:C:2020:218, punkt 30 ning seal viidatud kohtupraktika). Lisaks tuleb seda eesmärki arvestades tõdeda, et menetlusdirektiivi artikli 33 lõige 2 on tervikuna erand liikmesriikide kohustusest vaadata kõik rahvusvahelise kaitse taotlused sisuliselt läbi.
- 50 Menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 2 punkti a kohaselt võivad liikmesriigid pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks juhul, kui mõni teine liikmesriik on andnud rahvusvahelise kaitse. Seda võimalust selgitab eelkõige vastastikuse usalduse põhimõtte tähtsus liidu õiguses, eelkõige seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga, mille liit moodustab, ning nimetatud sätte kujutab endast selle põhimõtte väljendust direktiiviga kehtestatud ühise varjupaigamenetluse raames (vt selle kohta 22. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (perekonna ühtsus – juba antud kaitse), C-483/20, EU:C:2022:103, punktid 28 ja 29).

- 51 Sellegipoolest tuleneb nii menetlusdirektiivi artikli 33 lõikes 2 toodud loetelu ammendavusest kui ka selles loetelus sisalduvate vastuvõetamatuse aluste erandlikkusest, et direktiivi artikli 33 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada kitsalt ja seega ei saa seda kohaldada olukorra suhtes, mis ei vasta selle punkti sõnastusele.
- 52 Selle sätte isikuline kohaldamisala ei saa järelikult laieneda rahvusvahelise kaitse taotlejale, kellel endal ei ole kõnealuses sättes nimetatud rahvusvahelist kaitset. Niisugust tõlgendust kinnitab menetlusdirektiivi põhjendus 43, milles on – nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 40 märkis – selle vastuvõetamatuse aluse ulatust täpsustatud, märkides, et liikmesriike ei tohiks kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui esimene varjupaigariik on „taotlejale“ andnud pagulasseisundi või muul moel piisava kaitse.
- 53 Järelikult ei kuulu sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus taotleja on alaealine, kelle pereliikmed on saanud rahvusvahelise kaitse teises liikmesriigis, kuid kellel endal sellist kaitset ei ole, see taotleja menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 2 punktis a ette nähtud erandi kohaldamisalasse. Seetõttu ei saa tema taotlust sel alusel vastuvõetamatuks tunnistada.
- 54 Lisaks ei saa seda sätet kohaldada analoogia alusel, et põhjendada niisuguses olukorras vastuvõetamatuks tunnistamise otsust. Nimelt eiraks selline kohaldamine mitte ainult menetlusdirektiivi artikli 33 lõikes 2 sisalduva loetelu ammendavust, vaid ka asjaolu, et niisuguse alaealise olukord ei ole võrreldav rahvusvahelise kaitse taotleja olukorraga, kellele on mõnes teises liikmesriigis juba antud rahvusvaheline kaitse, mis välistab igasuguse analoogia.
- 55 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et menetlusdirektiivi artikli 33 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et see ei ole analoogia alusel kohaldatav rahvusvahelise kaitse taotlusele, mille on liikmesriigis esitanud alaealine, kui teises liikmesriigis on rahvusvahelise kaitse saanud mitte see alaealine ise, vaid tema vanemad.

Kohtukulud

- 56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, artikli 20 lõiget 3**

tuleb tõlgendada nii, et

see ei ole analoogia alusel kohaldatav olukorrale, kus alaealine ja tema vanemad esitavad rahvusvahelise kaitse taotlused liikmesriigis, kus see alaealine on sündinud, samas kui tema vanemad on juba saanud rahvusvahelise kaitse mõnes teises liikmesriigis.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta artikli 33 lõike 2 punkti a

tuleb tõlgendada nii, et

see ei ole analoogia alusel kohaldatav rahvusvahelise kaitse taotlusele, mille on liikmesriigis esitanud alaealine, kui teises liikmesriigis on rahvusvahelise kaitse saanud mitte see alaealine ise, vaid tema vanemad.

Allkirjad